

руската политика и нейнитѣ ръководители. Мѣстото му е тукъ да отбѣлѣжимъ, че не само изъ редовцетѣ на тѣзи страници е разлѣта съврѣмenna политическа жлъчка по адреса на рускитѣ дипломати, тя е разлѣта и въ други отдѣли на биографическия очеркъ. *Криво да сѣдимъ, право да говоримъ* — казва българина — тази жлъчка хвърля партизански оттѣнъкъ на прѣкрасния биографически опитъ. По нашему, автора трѣбваше да се проконтролира като биографъ на Ботева и историкъ на българскитѣ възстания. Поне на минутка трѣбваше да забрави съврѣмennото си „политическо вѣруо“. Въ ущърбъ е на биографическия опитъ да се вмѣкватъ въ него съврѣмenni политически дертове.

Слѣдъ прочитанието на страницитѣ 43 — 53, ние се спрѣхме на дълго върху тѣхното съдържание, защото тѣзи страници измѣниха нашето до сегашно мнѣние за писателскитѣ способности на Зах. Стояновъ. Намъ е чудно, какъ така човѣкъ, който не е стѣпвалъ въ най долната степенъ на учебнитѣ заведения, е достигналъ, чрѣзъ самоусвършенствувание, до такава висока степенъ на писателско развитие достигналъ, што съ нѣколко размаха на перото си, може да характеризира една сложна, при това чужда по време за него епоха, съ която той се е запозналъ чрѣзъ десета ржка. Ние се чудимъ на това явление, не че то се не срѣща тукъ-тамъ въ историята на всеобщата литература, но защото е първото явление въ нашата книжнина: извѣстно е, че всичкитѣ наши нови и стари писатели, ако не сж сврѣшили било университетъ, било пълна гимназия, било духовна семинария, то поне сж сврѣшили първоначално училище, сѣдѣли сж по една двѣ години въ учебнитѣ стаи, най-сетѣ, поне мели сж училището въ качеството си на ученици-слуги. А Захари Стояновъ нито едното, нито другото, нито третото. Той се е научилъ да четe, когато е билъ абаджиски чиракъ, захваналъ е отъ книгата: „камень падна отъ небо“, вмѣсто съ христоматия, прѣпълнена съ добри литературни образци.

VI.

Въ VI-и отдѣлъ биографа разказва за живота на Ботева слѣдъ напуцанието на Одеската классическа гимназия. Автора пропусналъ да разкаже обстоятелствата, при които Ботевъ е напусналъ Одесса и се озовалъ въ селото Знаменка (въ Русска-Бесарабия) въ качеството си на учителъ. Като допълнение на биографическия опитъ, съобщаваме слѣдующето: слѣдъ като е билъ изгоненъ изъ гимназията, кантората и кѣщата на *Тошковицѣ*, Ботевъ се е прѣдалъ окончателно на Поляшкия „сзаклетнически кружокъ“ въ Одесса, вслѣдствие на което е билъ подъ таенъ полицейски надзоръ. Било е срѣдъ нощъ (12 часа по европейски), когато нѣколко Поляци и Малорусси (отъ тайнитѣ), въ числото на които е билъ и Ботевъ и едно българче семинаристъ (днесъ полковникъ), влѣзли въ единъ шантанъ. Въ шантана се располагали съ арфонискитѣ нѣколко одесски гърчоля, принадлежащи на одеската буржуа отъ типа на гоголевскитѣ **ноздревци**. Гуляющитѣ буржуа гърчоля одессисти прѣдложили хазяину на заведе-